

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs Sextvs. De collatoribus ceteris inferioribus, puta Collegiis, Monasteriis, Vniversitatibus, Prælatibus, Regibus, aliisque laicis, de existentibus in possessione conferendi; ubi de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

& ad illorum petitionem collatio sine illis facta irritanda est, quamvis etiam ii, si velint, collationem ratificare possint. Licet enim jus eligendi vel conferendi spectet ad canonicos tanquam ad collegium, & non ad illos ut singulos; cum jura Collegii seu universorum non sint singulorum, actus tamen ipse, scilicet eligere, conferre, sunt singulorum personarum, & exercentur à singulis jure suo singulari, ut sunt pars collegii. Secus est, si actus aliquis pertinet ad plures, ut ad Collegium, sive est communis, non ut singulis, sed universis; tunc enim non potest unus solus illum rescindere. Pirh. loc. cit. n. 72. citans Franc. Jo. And. Jo. Monach. & Anchar. in cit. c. cum in Ecclesia.

3. Respondeo tertio: quod si collatio beneficii non sit libera, sed necessaria, quia mandata est fieri certæ personæ à Superiore, etsi tunc Capitulares non vocati agere non possint de contemptu, possunt tamen agere contra rescriptum beneficiale impetratum, aut contra formam processûs, vel contra collatarium, ne per subreptionem vel indignus quis promoveatur ad beneficium; cum ex eadem ratione alios actus Capitulares, quod ipsis absentibus illegitimè facti sint, impugnare possint; quippe cum ipsorum tanquam membrorum Capituli interfit. Pirh. loc. cit. n. 73.

4. Respondeo denique: dum Superior mandat Capitulo aliquid, quod juris est, v. g. ut alicui Canoniatum conferat, fieri id debet à majori parte Capituli congregati, quia collegialiter perfici debet; si verò mandet, quod solum est facti, v. g. personam, cui contulit, installet seu mittat in possessionem, singuli Capitulares mandarum hoc seu gratiam jam factam, etiam aliis nolentibus, exequi possunt, etiam extra Capitulum. Pirh. cit. n. 73.

PARAGRAPHVS VI.

De collatoribus cæteris inferioribus, puta Collegiis, Monasteriis, Vniuersitatibus, Prælatibus, Regibus, aliisque Laicis; de existentibus in possessione conferendi, ubi de sequestro, conductore, excommunicato.

Questio 717. An, & qualiter competat Ecclesiis Collegiatis jus conferendi beneficia earundem?

Respondeo: de hoc actum sufficienter supra, ubi de potestate Episcopi conferendi beneficia in Collegiatis, vide Garc. p. 5. c. 4. à num. 58. Lott. l. 2. q. 21. n. 35. quid verò sit circa beneficia alia extranea eis unita seu incorporata, dicitur quæst. seq.

Questio 718. An, & qualiter Ecclesiis Regularibus & Monasteriis (idem tamen etiam est quoad alia Collegia, seu corpora Ecclesiastica) competat jus conferendi beneficia, præsertim Ecclesiarum sibi unitarum?

1. Respondeo primo: præter ea, quæ dicta sunt supra, ubi de constituendis Vicariis in parochialibus, item ubi de potestate Episcopi conferendi beneficia in Ecclesiis regularibus exemptis, vel non exemptis, potest Monasterio non solum competere jusp. ad Ecclesias faculares, seu beneficia secularia, nimirum vel ex donatione Laici patroni, vel ex proprio facto fundationis. Lott. l. 2. q. 12. n. 2. Laym. in c. sicut. de suppl. neg. Prælat. n. 7. in quo casu Monasterium nullos ex parochia reditus accipere potest, neque jus ullum sibi in presbyterum illius usurpare. Laym. ibid. juxta cit. c. sicut. & c. in Lateranensi, de præb. & c. unic. de Capellis, in 6. & c. sane 16. q. 2. Verum etiam, quamvis jus commune refragari videatur, ex jure aliquo speciali nancisci potest Monasterium jus liberè conferendi istiusmodi beneficia; cum hoc jus conferendi neque sit jurisdictionis, neque Ordinis Episcopalis. Lott. loc. cit. num. 5. juxta Clem. unic. de suppl. neg. Prælator.

2. Quinimo ex consensu ipsius Episcopi, vel Papa acquiri potest Monasterio institutio non solum illa, quæ dicitur collativa tituli, cujus subiectum est beneficium; sed & illa, quæ dicitur auctorizabilis, & est concessio auctoritatis exercendi curam animarum, cujus subiectum est cura animarum, tamen aliàs supra utraque Episcopus fundet intentionem suam de jure communi per regulam generalem. c. omnes Basilicæ. Lott. loc. cit. n. 6. 7. 8. citans Abb. in c. de Monach. de præb. nu. 7. Et dum conceditur Monasterio ecclesia secularis sine populo in usus proprios (subsistente causâ, v. g. ut subveniatur egestati Religiosorum, juxta c. Diac. ni. d. 93.) poterit Monasterium, nisi ecclesia concessa fuerit collegiata, inde extrudere omne servitium secularium. Lott. loc. cit. n. 9. citans Anchar. in cit. c. de Monach. dum verò ecclesia cum populo conceditur Monasterio in ejus usus; teneaturque tunc Monasterium habere Rectorem seu Vicarium perpetuum; quia tamen cura populi seu animarum semper radicatur in Episcopo, Monasterium habebit quidem jus conferendi ecclesiam illam, illiusque regimen; sed non regimen seu curam animarum, utpote inabdicabilem ab Episcopo. Lott. num. 10. citans Gemin. in c. 1. & 2. de Capell. Monach. ne tamen illa regimina ita quodammodo annexa per diversos ministros præstentur, indutum est, ut Rector præsentetur per Monasterium, & instituat per Episcopum, non quidem institutione collativâ (utpote quæ spectabat ad ipsum Monasterium, & per quam Lott. videtur intelligere ipsam collationem tituli seu beneficii) sed auctorizabili. Lott. n. 11. de qua institutione auctorizabili ejusque effectu vide eund. l. 1. q. 35. ex n. 12. & q. 33. ex num. 99. Idem videtur velle Laym. in c. sicut. de suppl. neg. Prælat. n. 7. dum ait, quod si ecclesia quod ad temporalia & spiritualia (quod ipse vocat pleno jure) concessa est ab Episcopo, ita nimirum, ut ratione populi non sit exempta à jurisdictione Episcopi præsentandum esse Vicarium ab Episcopo examinandum & instituendum, idque, sive de cætero monasterium ipsum sit exemptum secun-

secundum se, siue nondum per rō presentandum videretur intelligere providendum collativē, & per rō instituumdum tubintelligere, auctorizabiliter. Quōd si etiam huiusmodi concessio fiat per Episcopum pleno iure respectu spiritualium (quid sit respectu vistratiōis, & eorum, quz sunt ordinis, hęc enim non veniunt sub concessione facta, pleno iure. Lott. n. 14. ex Imol. & Butrio in c. de Monach.) institutio utraque & collativa & auctorizabilis erit penes monasterium; non quidem iure proprio, quasi ab Episcopo avulsā, & in monasterium translata, quod ut dictum est, impossibile; sed iure & vice illius, adeo ut monasterium in hoc dicatur Vicarius Episcopi. Lott. n. 13. ex Jo. And. in cit. c. de Monach. n. 10.

3. Au verò in hoc casu examen quōque ipsum faciendum sit à Monasterio, seu ejus Prælatō vice Episcopi, an adhuc ab ipso Episcopo, non dicit Lott. Quōd si tamen etiam Ecclesia parochialis ita quōad temporalia & spiritualia monasterio (idem est de alio collegio, etiam seculari) concessa foret, nimirum à Papā, ut ratione quoque populi exempta sit, seu subducta jurisdictioni spirituali (quod Layman vocat iure plenissimo concessam) adeoque Monasterium seu ejus Prælatō haberet jurisdictionem quasi Episcopalem, ita ut sine dependentia ab Episcopo diocesis instituere, & destituere posset; ut Rodriq. Tom. 1. reg. 99. q. 36. a. 1. examen indubitato non ab Episcopo, sed à Prælatō monasterii habendum, eidemque competeret institutio auctorizabilis etiam ut videretur non vice seu iure Episcopi, sed iure proprio à Papā ei concessio, quod videretur velle Lott. loc. cit. n. 32.

4. Idem etiam simpliciter, absque eo, quōd faciat mentionem exemptionis ratione populi, tradit Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 5. n. 12. his fere verbis: dum loquimur de unione facta pleno iure, verba illa habere possunt duplicem sensum. Primo quōad spiritualitatem & temporalitatem, non tamen quōad potestatem auctorizandi pro administratione curz animarum, & tunc debet à monasterio deputari Vicarius temporalis ad nutum amovibilis; sed quicūque Vicarius instituitur, debet approbari ab Episcopo, ut videat, num capax sit exercendi curam animarum, citat pro hoc declarat. S. Cong. apud Barb. Episcopus tamen hunc Vicarium amovere non posset, nisi ex causa, propter quam beneficio privandus esset, si esset perpetuus; sed ejus revocatio & destitutio ad nutum monasterii seu Abbatis spectat. Secundo dicta verba pleno iure intelligi possunt, quōd plenum jus consistat in potestate temporalia administrandi, nec non spiritualia, etiam quōad potestatem permittendi administrationem curz animarum non auctorizabilem ulterius ab Episcopo. Et in hoc casu ne quidem ad effectum, ut nominatus declaratur capax curam & sacramenta administrandi, ad Episcopum recurrendum est. Sed solum monasterium seu illius rector vel Abbas nominabit, removebit & declarabit aptum ad curam animarum Vicarium illum temporalem, citat pro hoc Riccio in 2. pr. aurea variat. resol. c. 293. concl. 6. subditidem Tond. n. 13. diligenter notandum, quōd ista omnia videntur correctā per Trid. sess. 7. c. 17. ita ut per illum permittit sit Episcopis apponere Vicarios in beneficiis unitis Monasterio, capitulo, dignitati; idque non obstante ullā consuetudine & exemptione, nisi tamen hęc concessa fuisset post Trid. etiam absque ejus derogatione, citat pro hoc Barb. in c.

R. Leuten. Fori Benef. Tom. 11.

exspiranda. de prab. §. qui vero. Garc. p. 11. c. 2. n. 5. ita tamen ut arbitrium illud Episcopi debeat esse regulatum, & cum iusta & rationabili causa, ex Garc. loc. cit. n. 8. & partibus citatis & auditis. Sed de hoc vide dicta ad initium prima part.

5. Quōd si etiam concessio facta ab Episcopo vel Papa pleno iure respectu temporalium tantum, seu conceditur Monasterio Ecclesia, ita ut inde possit percipere omnes redditus illius, eōsque in suos usus & utilitatem convertere, & sic beneficium effectum sit de mensa Monasterii, omne jus Episcopale præservatur Episcopo: proinde cum ibi statuendus sit Rector, qui præsit Ecclesiæ eodem modo, quo prius, quia Ecclesia debet conservari in pristino statu, in quo nimirum quōad hoc erat ante istam incorporationem seu unionem quōad temporalia tantum. Lott. n. 15. Tond. loc. cit. n. 6. potest quidem monasterium ibidem deputare rectorem, etiam amovibilem, modò consuetum servitium Ecclesiæ non fraudetur, ut Lott. cit. n. 15. citans Jo. And. in cit. c. de Monach. n. 9. (quod tamen negare videtur Tond. dum ait: Monasterium non posse in hoc casu deputare Vicarium; cum penes illud nullum jus spirituale remaneat, sed unio seu incorporatio tantum facta fuit de rebus temporalibus, pro quibus Monasterium non eget Vicario; nec quamvis eo maxime egeret, is curam animarum exercere posset) debet tamen persona rectoris presentari Episcopo, qui habet illam instituere. Lott. loc. cit. n. 16. citans Abb. in c. de Monach. n. 2. & 8. Et sic monasterium in hoc casu non habebit nisi præsentationem rectoris, Episcopus verò institutionem, ad quam tamen institutionem Episcopus non procedit, nisi prævia assignatione congrua. Lott. n. 19. de quo aliās. Quin etiam ex eo, quōd Ecclesia v. g. parochialis sit incorporata seu unita, vel potius donata quoad temporalia tantum, nimirum ut relicta congrua portione presbytero reliqui proventus cedant Monasterio, præsentationem presbyteri non spectare ad monasterium, nisi etiam simul donatum sit jus præsentandi rectorem, tradit Layman. loc. c.

Quæstio 719. An, & quid speciale sit hac in parte circa monasteria monialium?

Respondeo eadem, quæ dicta sunt quæst. præced. Procedere quōque respectu monasteriorum monialium, modò respectu exercitii ipsius curz accedat auctorizabilis institutio Episcopi. Lott. l. 2. q. 12. n. 33. citans Felin. in c. cum venerabilis, de excep. n. 36. & Rot. decis. 2. 4. n. 4. de prab. in antiquior. licet enim moniales non sint capaces curz, vel ejus exercitii actualis, sunt tamen capaces juris deputandi personam capace[m] ejus potestatis. Lot. loc. cit. n. 34.

Quæstio 720. Quid possint Abbates & Prælati inferiores circa beneficiorum provisiones?

1. Respondeo regulariter non habent jus conferendi beneficia, sed jus illud, ut dictum, propriè ad Episcopos spectat. Tond. qq. benef. p. 2. c. 3. §. 9. n. 1. citans Gonz. ad reg. 8. §. 1. pro am. n. 21. Possunt tamen jus instituendi & conferendi beneficia acquirere ex privilegio, consuetudine vel præscriptione immemoriali. Tond. ibid. n. 3. citans Lamb. de jure p. 1. 2. p. 3. q. 1. a. 10. cum communi. Et si enim ea, quæ sunt ordinis Episcopalis, præscribi nequeant, ea tamen, quæ sunt jurisdictionis vel simplicis dignitatis Episcopalis, præscribi possunt

Dd 3

sunt

sunt per Abbatem aliumque Prælatum inferiorem, Tond. *ibid.* n. 9. citans *c. accedentibus*. & *Abb. ibid.* Sed & per simplicem clericum, utpote qui est persona habilis, seu potens acquirere ejusmodi jura particularia. Tond. *ibid.* n. 10. ex *Lamb. l. 1. p. 1. q. 9. d. 3. n. 18. & seq.* Hinc jam etiam Abbas seu Prælatus regularis præscribere potest adversus Episcopum non solum jus conferendi beneficia, sed etiam instituendi in illis per institutionem auctorizabilem. Tond. n. 11. Et sicut Abbas præscribere potest adversus Episcopum jus conferendi & approbandi ad curam animarum, ita etiam acquirere sibi potest præscriptionem, privilegio, consuetudine, jus habendi territorium separatum cum jurisdictione Episcopi. Tond. *loc. cit.* n. 12. & *fusus l. 1. c. 60.* & in hoc casu acquisiti juris territorii separati, habet jus conferendi beneficia etiam curata istius districtus, & curatos approbadi. Tond. n. 13. *Barb. juris Eccl. l. 1. c. 17. n. 96. & 102.* citans *Reginald. in p. 2. s. v. p. n. 1. n. 182.* *Tamb. to. 2. d. 10. q. 11. Paris. l. 4. q. 35. n. 8. & 9.* Item instituendi concursum, modò tamen habeat jus congregandi synodum, & eligendi Examinatores, Tond. *loc. cit.* n. 14. *Barb. loc. cit.* n. 103. citans *Riccium in pr. s. v. Eccl. resol. 361.* *Maslob. in pr. habendi concurs. requisito l. du. 8. n. 21.* Vide *Garc. p. 9. c. 2. n. 131.* quia in isto casu est Ordinarius, & potestatem quasi Episcopalem habet, adeò que quoad hæc & similia jurisdictionalia potest omnia regulariter, quæ Episcopus in sua diocesi. Tond. *loc. cit.* n. 23. *Barb. n. 94.* juxta *gl. in clem. 1. de reb. Eccl. non alien. v. proprii.* & *Sanch. de matrim. l. 8. d. 2. n. 12.* & in *decalog. Tom. 1. l. 2. c. 13. n. 4.* *Sigism. de Bonon. de elect. du. 51. n. 30.* *Tamb. to. 1. d. 1. q. 3. c. 6.* quos citat. Poterit autem congregare & celebrare synodum, & synodales constitutiones facere, si habuerit provinciam. *Barb. loc. cit.* n. 104. citans *Balb. in tr. de præscrip. p. 5. principali. part. 1. q. 11.* *Bortzum. de Synod. p. 2. d. n. 40.* & *declar. S. Congreg. de 17. Aug. 1616.* de cæterò dum Prælatus inferior Episcopo, qui legitime præscripsit jus conferendi, non habet jurisdictionem & territorium separatum, verum ac proprium cum clero & populo, ita ut taliter sit in eo, tanquam in propria diocesi à quacunque alia independente, & stante de per se, tanquam Ordinarius & quasi Episcopus; sed solum est Prælatus inferior intra diocesim, & sub Episcopo seu diocesano, implicat dari omnimodam præscriptionem juris conferendi privativè ad Episcopum seu Ordinarium tam in jure actuali quam habituali; quia esset dari monstrum duorum capitum in uno corpore, ideòque necessariò in tali inferiore Prælato datur solum jus actuale, & in solo exercitio, tanquam sub Episcopo, ejus quodammodò vicarias partes agendi cum jure devolutionis ad Ordinarium, seu potiùs reasumptionis ejus primævæ potestatis. *Card. de Luca de benef. d. 1. n. 10. & 11.* citans *Abb. in c. cum contingat. de foro compet. n. 16.* *Fagn. in c. cum te. d. n. 3. ad 7. de atar. & qual. Lott. l. 2. q. 12. n. 13.* ubi dicit, quòd inferior conferat jure vicario Episcopi, qui tamen ibi solum loquitur, non de collatione seu institutione collativa tituli, sed de institutione auctorizabili, quam dicit fieri à monasterio seu ejus Prælato vice Episcopi, & jure Vicario.

2. Respondeo secundò in Cathedralibus, etiam regularibus, non competit Abbati jus conferendi canonicatus aut dignitates; hinc etiam Episcopus in tali Ecclesia Cathedrali regulari sit simul Abbas, vel loco Abbatis, conferendo tamen illius

beneficia, non confert illa tanquam Abbas, sed tanquam Episcopus; adeòque dum exercet actum collationis, non exercet illum tanquam in obedientiarum suum. *Corrad. in pr. benef. l. 2. c. 9. n. 18. Lott. l. 1. q. 33. d. n. 116.*

3. Respondeo tertio: dum agitur de beneficiis unitis, monasteriis, & domibus regularibus, & ab illis dependentibus, collatio spectat ad Abbatem & simul ad conventum; vel fieri debet per Abbatem cum conventus consensu, Tond. *loc. cit.* n. 27. citans *Francisc. Marc. q. 1235. n. 2.* juxta *c. ea noscitur. de his qua sunt à Prælato;* intelligendo hoc, non solum de beneficiis electivis, in quibus nullum est dubium, quin electio debeat fieri congregato Capitulo; sed etiam de iis, quæ sine electione conferri consueverunt. Tond. *loc. cit.* n. 26. citans *Sanch. in decalog. l. 7. c. 9. n. 108.* Sic etiam eodem cap. cavetur, ne clerici in Ecclesiis, in quibus jus præferentur per Abbates sine consensu capituli. *Barb. loc. cit.* n. 87. Limitanda tamen hæc responsio; nisi adit consuetudo vel privilegium in contrarium. Tond. n. 27. citans *Abb. in cit. c. ea noscitur.* & *Lezana in sum. regular. l. 2. c. 18. n. 7.* Limitare quoque videtur Tond. n. 28. responsum ad beneficia conventualia monasteriorum exemptorum; dicens, non conventualium collationem spectare ad Abbates, Priores, aliòve Prælatos regulares, qui hoc jus acquisiverunt contra Episcopum, citat *Selv. p. 2. q. 22. n. 45.* *Gonz. ad reg. 8. gl. 23. n. 20. & 21.*

4. De cæterò simultanea Abbatis cum conventu collatio excluditur, si constet de ultima collatione per possessionem subsequenter effectuaræ, facta per solum Abbatem cum expressa narrativa; quòd omnimodo dispositio dicti beneficii ad Abbatem ipsum pleno jure spectat; per quæ verba excluditur simultanea conventus collatio. Tond. *loc. cit.* n. 31. citans *gl. in c. cum in illis. v. cum alio. de præb. l. 6. & in clem. 1. v. omnimodam. de foro competente.* & *Rotam. decis. 370. n. 4. n. 3. recent.* Subdit quoque Tond. n. 33. multò magis excludi simultaneam, si agatur de beneficiis inferioribus, quæ conferri possunt per Prælatum sine consilio & consensu capituli. Ac denique si beneficium sit membrum seu grangia Abbatia, institutionem pertinere ad Abbatem per *Tex. c. Lateranensi. de præb. ait Tond. n. 33.*

5. Porro observandum, quòd tradit idem Tond. *loc. cit.* n. 17. citans pro hoc *Marschot. l. 1. var. resol. c. 11. n. 44.* *Ludovisi. decis. 370.* dandam esse Abbati adversus Episcopum manutentionem in quasi possessione deputandi capellanum amovibilem in Ecclesia monasterio unita, licet præsumptio juris sit Ecclesias esse liberas. Item quòd tradit n. 13. probatà quasi possessione, libere conferendi per concursum, nullà expectatà nominatione, Vicariam perpetuam capitulo unitam cum facultate nominandi Vicarium, manutentionem non esse Episcopum ob constitutionem Pii V. 47. in qua §. 4. volumus, mandatur Vicarios eligi & deputari perpetuo ad electionem & nominationem illorum, quorum Ecclesiis factæ sunt uniones, cum approbatione tamen Ordinarii, & prævio examine. Observandum etiam ex eodem, quòd tradit n. 19. quòd dum Ecclesia pleno jure unita est monasterio, censetur eo ipso jure concessum Abbati seu Prælato istius monasterii, conferendi ipsam & rectorem instituendi statim quòd auctorizabilem institutionem ad curam animarum exercendam, ita tamen, ut hæc faciant tanquam vicem Episcopi gerentes, juxta dicta supra ex Lott.

Quaestio 721. Quid possint Abbatisse & Priorissae?

Respondeo: sunt capaces conferendi beneficia Ecclesiastica, etiam curata, potestque illis ex privilegio competere jus conferendi, Tond. cit. c. 3. §. 9. n. 41. citans Marc. Anton. l. 1. res. 63. Ricc. collect. an. 2678. Corrad. l. 1. c. 4. n. 96. citans Rebuff. super concord. rubric. de collatione. §. praesertimque Gonz. gl. 22. n. 13. & seq. (uti etiam quod Abbatisse habere possit curam animarum, licet eam exercere debeat per Vicarium) Boerium decif. 32. n. 10. juxta c. dilecto. de restibus. c. fin. de concess. praeb. c. dilecta. de praeb. c. cum. de praeb. in 6. & ibi passim AA. Potest enim in genere femina ex privilegio apostolico nancisci hoc jus conferendi, idque ei competere ratione dignitatis, quam ipsam habere contingit, ut est textus expressus in c. dilecta. de maj. & obed. Ubi etiam Honorius III. Abbatisse mandat, ut canonicas suas & clericos suae jurisdictioni subiectos propter inobedientiam officio beneficii que suspendat. Corrad. in pr. benef. loc. cit. citans Selv. p. 2. q. 5. n. 1. & c. & patet id manifeste ex reg. 8. cancellariae seu reservatoria mensium, in qua reservat sibi Papa beneficia spectantia ad collationem, provisionem, praesentationem &c. quorumvis collatorum ac collatricum, saecularium & regularium spectantia; ergo femina potest esse collatrix. Corrad. l. 1. c. 98. Gonz. loc. cit. n. 8. Atque ita Abbatisse potest habere jurisdictionem in clericos & Laicos certi territorii, & beneficia illius conferre. Corrad. n. 99. ex Lamb. de jure p. 2. l. 2. a. 4. q. 1. n. 3. Et licet Abbatisse, Priorissae &c. forte sint incapaces jurisdictionis spiritualis, ejus saltem ac praecipue, quae est clavis Ecclesiastica ad solvendum & ligandum; quam ob rem nullam proprie censuram ferre possunt, habent tamen ex commissione Praelatorum usum quandam seu exercitium spiritualis jurisdictionis; adeo ut clericos ad parochias, aliisque beneficia pleno jure sibi subiecta instituant, & alia praestent. Laym. in dilecta. de maj. & obed. n. 2. citans se ipsum Th. mor. l. 1. tr. 5. p. 1. a. 3. n. 3. & 4. Sylvest. v. Abbatisse. Azor. p. 1. l. 13. c. 10. q. 6.

Quaestio 722. Quid sit haec in parte circa canonicas, hoc est, Virgines, quae sub nomine Canonicarum in quibusdam Ecclesiis saecularibus constitunt collegium seu capitulum, & religiose non sunt, sed omnino saeculares, retinentes proprium, exire possunt, & contrahere matrimonium, licet interim degant sub regimine Abbatisse, cui tenentur obedire; de quibus exstant in jure textus in c. cum dilecta. de maj. & obed. c. indemnitate. de elect. in 6. Tond. loc. cit. n. 45. & 48. Lott. l. 1. q. 19. n. 15. cit. Azor. p. 1. l. 13. c. 9. q. 5. Gregor. Tholof. Synt. juris l. 15. c. 19. n. 9. & alii apud Rotam in Tullenf. jurisdictionis. 27. Nov. 1624.

Respondeo: posse similes canonicas habere collationem beneficiorum & officiorum in simul cum Abbatisse. Tond. loc. cit. n. 45. citans Buratt. decif. 821. n. 6. sequitur ex respons. ad quaest. praec.

2. Illud hic incidenter observandum, ipsas praebendas dictarum canonicarum nullatenus venire nomine beneficiorum; cum usque adeo sint mere temporales, nihil spiritualitatis habentes, adeoque ut supra talibus praebendis non possit committi si-

monia juxta Tond. loc. cit. idem tradit Corrad. in pr. benef. l. 1. c. 5. n. 143. ubi, quod tales Canonicae habeant quandoque tres praebendas temporales, quae cum anneantur in saeculari, saeculares etiam praebendae dicuntur, illarumque fructus tanquam commoditas tantum considerantur, quae ex ipsis praebendis percipiuntur, citans pro hoc Caputaquens. decif. 336. p. 2. per totum, ubi etiam, quod si istae praebendae vendantur, non committitur simonia, ac proinde praedictae Canonicae de illis ad suum libitum disponunt, easque vendunt absque dispensatione & voluntate Superioris, sine vicio simoniae. Lott. l. 1. q. 19. n. 15. citans Buratt. decif. 356. n. 6. p. 2. Ita hi AA. Quamvis de hoc dubitari merito possit, num subsistat, ubi dictae praebendae primitus ortum habuerunt ex foundationibus religiosis, seu factis pro monialibus seu cenobiis religiosorum, quae dein successu temporis conversa in istiusmodi canonicarum seu domicellarum capitula, absque eo, quod saecularizatio autoritate aut praescriptione legitimam inducitur intercesserit.

3. Quibus addit, quae habet Thomasius de veteri & nova Eccl. disciplina, p. 1. l. 3. c. 63. n. 10. ex Jacob. de Virriaco, scribente ad annum Christi 1220. Histor. occid. t. 31. ubi is quod floruerint illo tempore in Germania, Brabantia & Hannoveria canonicae saeculares, quae domicellae nuncupabantur, & moniales appellari volebant, & non nisi nobilium filias in suo collegio recipi volebant, quae solitae resignare praebendas suas cum nupturiabant, &c. Ex quibus tria deducit Thomas, loc. cit. primum; quod si in Ecclesia minores clerici beneficia obtinuerunt & conjugii libertate frustrati non sunt, mirandum non sit, canonicas illas saeculares tamdiu cum nubere possent, praebendis suis potitas, Alterum; posse verissimo aliquo sensu praebendas harum canonicarum beneficiis annumerari, cum praebendae sint & potuerint resignari, & hinc existeret obligatio diurni pensu horarum canonicarum; quamvis alii magis esse voluerint praesimonia, cum beneficia magis propria sint clericorum, quae est controversia magis de nomine quam de re: nec has praebendas in iuste reponi in censu beneficiorum Ecclesiasticorum; cum proventuum Ecclesiasticorum portio ea sit, qua qui gaudet, officii vicissim & ministerii tenetur Ecclesiasticis. Concilium insuper Colon. ad annum 1549. declarat, non posse uni Abbatisse subesse duo collegia canonicarum; eod quod verent Ecclesiae canones plura ab eodem retineri beneficia, Tertium non minus has canonicas quam canonicos teneri lege officii divini recitandi vel decantandi; cum foundationis seu praebendarum, seu distributionum, quibus praebendae successerunt, ea fuerit conditio, ea statim natura, id onus indeclinabile, ut divina officia rite persolverentur. Ac denique non otiosis dispenseretur patrimonium Christi, sed actuosius, & divinas laudes jugiter persolventibus.

4. Porro harum canonicarum patrimonii sui comportum, nullamque edentium professionem, & aliam non ducentium vitam, quam canonici saeculares in cathedralibus & collegiatis, mentionem facit Bonifac. VIII. c. indemnitate. de elect. in 6. Ubi etiam jubet, ut earum Abbatisse sit annorum saltem 30. & eligatur eodem more, quo Abbatisse regulares. Quamvis addat idem Pontifex, se per hoc earum statum seu ordinem nolle, nec intendere approbare. Uti nec Clem. V. dum eas Ordinarii vocationi subicit, si exempla non sint, & Legati A-

post. si sint exempta, testatur Clem. attendentes, de statu canonicorum regul. 2. se hoc ipso earum institutum non approbare. Thomas. loc. cit. n. 3. qui tamen addit, verisimile esse hæc pontificum decreta habuisse se instar approbationis tacite, & tolerantia publicæ. De cetero dum Honorius III. in c. cum dilecta. de majorit. & obed. mandat Abbati cuidam, ut compellat canonicas & clericos Abbatissa jurisdictioni obnoxios eidem obedire, etsi ea eos non excommunicare, sed solum ab officio & beneficio suspendere posset, ex eo inquam non satis constat, num loquatur de canonicarum regularium, an vero secularium collegio. Thomas. loc. cit. n. 3.

Questio 723. Quid potestatis habeat Archidiaconus circa conferenda beneficia?

1. **R**espondeo primò: etsi jure communi seu regulariter Archidiacono qua tali non competat jus conferendi beneficia, potest tamen ei jure quodam speciali competere, sicut dictum paulò ante de aliis Prælati inferioribus.

2. Respondeo secundò: in beneficiis, etiam curam animarum habentibus de auctoritate tantum & mandato Episcopi. Barb. juris Eccl. l. 1. c. 24. n. 30. citans c. ad hac. de off. ordina. & c. si in plebibus, 63. dist. 6. nullus 16. q. 7. vel sine tali mandato, nomine tamen & vice Episcopi, si hoc habeat ex præscriptione, seu consuetudine legitime præscripta, solumque per tex. c. cum satis. de off. ordinar. prohibetur consuetudo seu magis præscriptio, per quam Archidiaconus intendit instituire in beneficiis nomine proprio. Barb. ibid. citans seipsum de off. & pot. Episcop. p. 3. alleg. 72. n. 185.

3. Respondeo tertio: sed neque vi sui muneris potest Archidiaconus committere curam animarum per tex. cit. c. cum satis. Barb. loc. cit. n. 31. citans Azor. p. 2. l. 3. c. 14. q. 2. neque ullà consuetudine instituire seu providere potest curatos sine consensu & approbatione Episcopi: consuetudo enim ut pote Ecclesiis summè perniciosa, prævalere nequit, ut ministri curati in Ecclesiis Episcopo subjectis instituantur absque supremi in diocesi Pastoris, nimirum Episcopi, cognitione & consensu; Etsi de ceterò inferiores Prælati per consuetudinem acquirere possint jus instituendi, etiam ad curata, non tamen sine examine & approbatione Episcopi, ut constat ex cit. c. ad hac. de off. Archid. Pirh. ad tit. de off. Archid. n. 13. Laym. ad c. cum satis. de off. Archid. citans Azor. p. 1. l. 5. c. 19. juxta Trid. sess. 7. c. 13. Nec denique Archidiaconus habens jus conferendi curata potest facere examen per concursum, aut etiam proponere edicta. Paris. de resig. l. 8. q. 9. n. 99. juxta declar. S. Congreg. Porro quid possit Archidiaconus circa dandam possessionem dicitur infra. Vide Barb. loc. cit. n. 32. Paris. loc. cit. n. 57.

Questio 724. Qualiter jus conferendi, competens corpori universali, aliis impeditis, seu gerentibus se invalide, exerceri possit per non impeditos?

Respondeo: cum jus conferendi sicut jus præsentandi, seu simile dicatur individuum, habitualiter competens omnibus & singulis, inter quos solum divisum est exercitium, hinc impeditis v. g. per censuras, captivitatem, aliæ impedimenta aliquibus, totum jus tanquam per non jus decrescendi devolvitur ad superflites, seu verius in iis consolidatur, aded ut totum Capitulum

vel aliud corpus politicum seu intellectuale, constitutum ex multis personis sit presentabile per paucos, imò, etiam per unum; sic si constitueretur v. g. ex 30. Canonicis, & casu 20. ex illis deficerent v. g. ob mortem civilem, vel impeditur per censuras, adhuc idem est corpus politicum, & censetur non infectum infectione & abscissione aliquorum membrorum, quorum infectio non præjudicat integritati & unitati corporis; secus tamen foret, ubi totum corpus infectum foret, v. g. totum Capitulum in concreto subiectum interdictioni; tunc enim talis infectio influit in omnia membra, quæ licet comparative ad alia membra non patiantur illam infectionem, quam patiuntur alia, non tamen per hoc apta sunt constituere vel repræsentare corpus validum, seu non infectum, si illud in suo genere infectum est: unde propterea & ipsa membra ita comparative, & ad alios effectus valida; adhuc infecta dicuntur, non obstante innocentia. Ita ferè Card. de Luca. de benef. d. 23. n. 10. & 11.

Questio 725. An, & qualiter Prælati privati, seu reputati à populo pro vero, qui tamen verus non est, habeat potestatem beneficia conferendi?

1. **R**espondeo affirmativè: hæc enim potestas non est à jure divino, sed ex jure positivo ortum habet; ergo potest jus inhabilitatem conferentis supplere, concedendo in casu erroris communis ob utilitatem publicam hæc ei potestatem, qui verè à parte rei illam non habet, & ita collationem ab eo factam reddere firmam, ne gravissima aliàs sequantur incommoda. Garc. p. 5. l. 4. n. 277. citans Malcand. de prob. conclus. 649. n. 23. Selva. p. 2. q. 12. n. 2. Abb. in c. nihil. de Elect. n. 12. Castrop. 13. de benef. d. 2. p. 27. n. 6. citans Sanch. de matrim. l. 3. d. 22. n. 1. Lessi. de just. l. 2. c. 29. du. 8. à n. 65. Basil. Pont. de matrim. l. 5. c. 19. n. 3. qui auctores omnes docent non solum in genere, nimirum in casu erroris communis populi à jure concedi jurisdictionem seu potestatem juxta l. Barbarius. ff. de off. prætor. & l. 2. de sententiis & interlocutionibus. & c. insanis. 3. q. 7. Sed specialiter etiam de collatione loquuntur. Castrop. loc. cit.

2. Limitanda autem hæc responsio primò, ut non procedat, dum est error privatus, nimirum solius conferentis, aut cujusvis alterius singularis: talis enim error insufficientis est, ut jurisdictioni similis potestas à jure concedatur non habenti; cessat namque tunc ratio, ob quam ea conceditur, nimirum utilitas publica, nempe, ne populus errans patiatur damna ex annullatis & invalide gestis à suo prælato; unde bene addebatur in ipsa questione, reputatus à populo. Castrop. loc. cit. citans Sanch. ubi ante. n. 6. & 7. Pontium n. 4. ac dicens sic colligi ex textibus citatis.

3. Secundò limitanda est juxta Garc. loc. cit. n. 314. qui pro hoc citat Innoc. in c. dilectus. de consuetudin. & in c. consultationibus. de jurep. Abb. ibid. n. 6. Felin. in c. Rodolphus. Baysum in directorio Electionum. c. 9. p. 1. n. 4. Covar. in c. alma mater. 1. p. 57. n. 9. Mascard. & plures alios, ut non procedat in collatione, electione & aliis, quæ geruntur jure privato, seu ratione privati officii, v. g. dum collatio spectaret ad privatum canonicum, vel etiam ad Capitulum (licet enim id ipsum ad Capitulum spectet ratione publici officii, pertinet tamen ad singulos canonicos ratione canonicatus & officii privati) eò quòd cesset ratio utilitatis publicæ, quæ est in

his, quibus ratione officii competit conferre beneficia; verum hanc limitationem improbat Castrop. *loc. cit. n. 7.* citans pro hoc Sanch. *ubi ante, n. 16.* Pontium de *matrim. d. 5. c. 11. n. 1.* loquentes generaliter, eò quòd licet conferens sit persona privata, ut ex speciali delegatione conferat, conferat tamen nomine Ecclesiæ, & in favorem publicum (publicus namque favor cernitur in eo, quòd beneficii collatio firma persistat) adeòque conferat non ut privatus, sed gerat se ut publicus ecclesiæ minister.

4. Tertiò, ut non procedat, sive ut non valeat collatio, aliàque gesta per eum, qui se gerit pro Pralato, seu est, in possessione, & communi existimatione alicujus officii, nisi accedat auctoritas legitimi Superioris, sive nisi sit ei collatus titulus à legitimo Superiore, hoc est, habente alias potestatem titulum conferendi (nihil namque hic facit bona fides habeatis titulum à non legitimo Superiore, quia non agitur de acquisitione fructuum. *Garc. n. 285.* contra Pacian. de *probat. l. 2. c. 31. à n. 81.*) esto titulus invalidus sit ob occultum impedimentum; sic enim hunc titulum necessarium esse indicant textus citati. *l. Barbarius. c. infamis & c.* Ita contra Morla. in *Emporio juris. tit. 11. q. 2.* Basil. pontium de *matrim. l. 5. c. 20. n. 2.* & alios apud Tiraque. *post leges connubiales. gl. 8. n. 153.* & Sanch. *Garc. loc. cit. n. 281.* citans præter quamplurimos alios *Suar. ro. 5. de cens. d. 2. f. 4. n. 2. & d. 13. f. 1. n. 31.* Azor. *l. 5. c. 8. q. 2.* Ugol. de *cens. tab. 1. c. 2. §. 22.* Nav. in *cap. Placuit. de penit. d. 6. n. 177.* Sanch. de *matrim. l. 3. d. 22. q. 5. n. 49.* Less. de *just. l. 2. c. 29. dub. 8. n. 65.* apud Castrop. *loc. cit. n. 10.* qui tamen ipse sub distinctione respondet, admittendo limitationem de conferente beneficia ratione officii publici jurisdictionem habentis, vel de conferente beneficia ob aliquod speciale officium sibi competens; cum de similibus loquantur citati textus, & de his, paucis exceptis, consentiant ferè Authores, reprobando verò limitationem de conferente ob aliquam speciale prerogativam fundationis, privilegii, præscriptionis, aut consuetudinis, utpote qui ad hanc potestatem non eget titulo, sed ex ea sola quasi possessione obtinetur. De ceterò non facit contra hanc limitationem Primò, quòd præscriptione & consuetudine absque titulo, utpote quem non semper requirunt, acquiri possit jurisdictio. Nam ipsa consuetudo & præscriptio legitima est titulus à jure approbatus; adeòque in hoc casu jurisdictio adhuc non acquiritur sine titulo. *Castrop. cit. n. 10.* Nec secundò, quòd eadem ferè inconvenientia sequantur ex hoc, quòd quis carens titulo accepto à legitimo Superiore, jurisdictionem non habeat, stante communi errore, quæ sequuntur ex eo, si habens talem titulum, aliunde tamen patiens defectum occultum non habeat jurisdictionem stante communi errore; nimirum quòd eodem modo decipiatur populus. Nam in jure non invenitur fundamentum ad concedendam in casu erroris communis jurisdictionem carenti titulo, ac invenitur ad concedendam illam habenti titulum, etsi in validum; quin & non sequuntur eadem inconvenientia, dum in habente titulum facilius possit populus decipi, quàm in carente illo. *Castrop. loc. cit.* Nec tertiò, quòd in Notario, sicut & in teste, sufficiat quasi possessio absque titulo: cum Notarius sit restis à jure approbatus, ideòque in eo titulus alius non requiritur: unde ab eo argumentandum non est, ad alios judices & officiales habentes jurisdictionem. *Castrop. loc. cit.*

5. Quartò limitanda responsio juxta *Garc. loc. cit. n. 278.* qui pro hac citat *Æn. de Falcon. de reserv. q. 4. effect. 6.* Simonet. eodem *tract. q. 44.* & ibi *Gran. & Rot. decis. 20. de prob. in antiquis.* ut non procedat in collatore intruso in dignitate vel beneficio, hoc est, habente dignitatem vel beneficium reservatum, ratione cujus competit ei potestas conferendi beneficia; eò quòd, quia ob decretum irritans contentum in reservatione, utpote inficiens titulum & possessionem beneficii, & consequenter omnia, quæ ex iis consequuntur, caret titulo, facta ab eo collatio nulla est, etiam in tali errore communi. Hanc tamen limitationem non probat *Castrop.* & credit, tali, licet à jure privatus per se sit titulo, adeòque collatione beneficiorum; concedi tamen ex æquitate ob utilitatem publicam in casu dicti erroris hanc potestatem, sicut conceditur ad omnes alios actus tam justitiæ quàm gratiæ, ut sine distinctione tradere, ait, reliquos auctores; & licet taliter intruso negentur omnes fructus beneficii cedentes in utilitatem beneficiati, negari tamen non debeant fructus beneficii cedentes in utilitatem publicam, quales sunt collatio, electio, præsentatio ad beneficia.

6. Quintò limitanda est, ut non procedat in eo, qui jure ipso privatus est potestate conferendi, qualis est hæreticus & excommunicatus, aut suspensus quod tamen intelligendum, quando sic declaratus est per sententiam, ante quam sententiam valent gesta per eum. *Castrop. loc. cit. n. 12.* contra *Garc. loc. cit. n. 324.* ubi tradit, collationem factam ab excommunicato occulto nullam esse, verum de hoc paulò post.

7. Sexto limitanda est juxta *Sanch. cit. d. 22. n. 53.* & plures alios apud *Garc. loc. cit. n. 286.* ut non procedat in eo collatore, in cujus electione seu provisione substantialis error formæ commissus est; eò quòd tunc communis error nihil operetur, nec valeant gesta per talem; quia defectus est in radice, & deficiente formà, quæ dat esse rei, deficit titulus; quod tamen *Sanch.* intelligit, ubi electioni seu provisioni, in qua est vitium formæ, non accedit legitimi Superioris confirmatio; ea enim alias titulum coloratum tribuit, dum electionis vitium communiter later. Hac tamen limitatio non probatur *Garc. à n. 290.* & *Castrop. loc. cit. n. 13.* affirmantibus, sufficere solum titulum coloratum, etsi de ceterò in collatione vel electione substantialis error commissus sit contra formam electionis, aut erroris ob vitium personæ; eò quòd de ceterò durum videatur, quòd non valeant gesta, v. g. ab eo, qui auctoritate Superioris est in possessione parochialis, & pro paroco communiter reputatur, dum in ejus provisione v. g. non fuit servata forma præscripta à *Trid. & Pio V.* etsi vel hoc ipso, quò ad ipsum provisum non præbeatur ei titulus, ne quidem coloratus, ut in ipsa constitutione *Pii V.* vel etiam (quod ipsum expresse negant *Suar. ro. 4. de penit. d. 26. f. 6. n. 7.* *Enriquez. Innoc. apud Garc. n. 292.*) si non valerent gesta per provisum à Papa per subreptionem, vel per eum, qui simoniacè obtinuit beneficium; in quibus duobus est quasi defectus formæ. Ac denique, ut *Garc. n. 291.* quia non attinet ad subditos scire, an servata sit forma, vel non: imò in dubio præsumere debent pro Superiore; unde in hoc casu militat eadem ratio æquitatis, ac quando est defectus in persona. Vide *Garc.* de his per plures numeros, à *n. 293.* ubi etiam ex *Baldo in margarita. V. Episcopus seu unudo;* quòd valeant gesta ab Episcopo

confirmato, etsi non sit canonicè confirmatus. Quod ipsum post Bertachin. approbat Lamb. de jurep. p. 3. l. 2. q. 2. a. 13. n. 4. cum hac tamen limitatione, si confirmatio vel institutio facta esset ex errore ex persona confirmantis vel instituentis, vel aliter non canonicè, & error communis est pro legitima confirmatione; secus si error de hoc non est communis. Et n. 298. & 299. declarat hanc limitationem, quòd ea non procedat, ubi se quis per decennium gerit pro habili, eò quòd tunc (quia ex decennali possessione præsumitur titulus, ut Felin. in c. 1. de fide instrum. nu. 18. Bald. in l. 1. c. de fideicommiss. n. 14. Mascard. &c. quos citat) non requiritur alius titulus; quod tamen num. 302. intelligendum ait, quando non constat de defectu tituli, nec jus resistit, & error est circa factum.

8. Denique limitanda est responsio juxta Garc. num. 310. ut non valeat collatio, nec alia gesta in favorem scientium impedimentum; citat pro hoc Felin. in c. Rodulphus. de rescript. n. 40. Paris. de rescript. l. 7. q. 24. n. 48. Azor. Tiraq. &c. contra Sanch. cit. d. 22. q. 4. Abb. Butrio &c. in c. ad probandum. de re judicata. docentes, quòd valeat mero jure, retractanda tamen in odium illorum scientium impedimentum. Nihilominus & ipse Garcias n. 312. cum Sanch. loc. cit. n. 45. hanc suam limitationem intelligendam ait: dum scienti impedimentum imputari potest culpa in adeundo judicem seu prælatum, quem scit non esse verè talem; secus dum non imputatur illi hoc pro culpa, v. g. quia aliàs fortè non posset consequi justitiam, vel id, ad quod habet jus; cum tunc cesset odium illius.

Questio 726. An, & qualiter laicis (intellige merè talibus, quales non sunt persona, etiam citra primam tonsuram religionem professæ, ac proinde de his non quaritur; cum de iis constet contrarium. Laym. l. paulò post citando) competere possit jus conferendi beneficia?

1. **R**espondeo primò: laici de se incapaces sunt juris conferendi beneficia Ecclesiastica, c. si quis deinceps. c. per laicos. c. laicis. 16. q. 7. Lott. loc. cit. n. 37. Laym. ad c. quanto. de consuetud. n. 2. Corrad. in pr. benef. l. 1. c. 4. n. 78. Garc. p. 1. c. 2. n. 36. cum communi. Hinc sicut laicis non potest ex pacto, fundatione, aut quavis donatione seu concessione (si factum à Papa excipias) competere potest jus eligendi Prælatum Ecclesiasticum; quia laici jura ecclesiastica tractare non possunt, c. 3. de judiciis. ita multò minùs eis competere potest jus conferendi beneficia, vel etiam instituendi in iis, utpote quod majus & potentius est, magisque spirituale, quàm jus eligendi, ut notant DD. in c. si tibi absent. de præb. in 6. & singulariter Selva. Laym. in c. nullus. de elect. n. 14. & 15. & 18. ubi etiam ex hoc ipso ait, desumi differentiam, quòd Ecclesia, etiam per Episcopos, passim concedat laicis ex fundatione vel dotatione jus patronatùs, seu præsentandi (dum præsentatio ad Superiorem dirigitur, à quo præsentatus omne jus spirituale per institutionem consequitur) & non concedat jus eligendi, & multò minùs conferendi.

2. Sed neque competere potest laico ullà consuetudine immemoriali, aut præscriptione, Corrad. l. 1. c. 4. n. 80. Garc. p. 1. c. 2. n. 36. & 37. Lott. l. 1. q. 4. n. 39. citans Seraph. decis. 1382. per tot. & Surd. conf. 301. n. 79. citantem plures alios, Laym.

loc. cit. citans Jo. And. in c. 2. de præb. in 6. Abb. in c. quisquis. de elect. n. 4. & in c. novit. de judic. num. 22. Felin. in c. dilecto. de testibus num. 1. Selv. p. 2. q. 23. n. 10. & 22. Sequitur ex antecedente; qui enim, ut dicitur reg. 3. de reg. juris in 6. incapax est possessionis rei, vel juris alicujus, incapax quoque est illud præscribere. Laym. loc. cit. Falsum etiam est, quòd, quæ possideri possunt ex privilegio, acquiri quoque possint per consuetudinem immemorialem; cum tunc potentius sit privilegium, quàm consuetudo immemorialis. Laym. loc. cit. citans Abb. in cit. c. novit. n. 22. & in c. quisquis. de elect. n. 4. Garc. p. 1. c. 2. n. 37. vide etiam Laym. in c. quanto. de consuetud. n. 2. ubi pro hoc citat Suar. de l. 1. d. cap. 7. & seipsum in c. Ecclesia. de constitut. & Theol. mor. l. 3. tr. 1. c. 8. n. 6.

3. Hoc verum, quòd si unà cum tempore immemoriali concurrat constans fama accepti privilegii à Sede Apostolica, laicus ob difficultatem exhibendi privilegii relinquendus est in exercitio juris eligendi aut conferendi propter præsumptionem, quæ in tali casu pro ipso est; (Idem etiam videtur, ut dictum alibi, etsi desit dicta fama, modò tempus fluxerit immemoriale, eò quòd tunc titulum optimum, adeoque privilegium concessum suis antecessoribus allegare possit) non tamen ideo præscripsit, aut titulo præscriptionis jus illud possideri, aut se tueri potest; si enim etià post elapsum immemoriale tempus comperiat revera, nullum tale privilegium concessum, auferendum est laico jus tale præsentium conferendi, & is illud dimittere tenetur, nec est ampliùs in conscientia tutus. Laym. loc. cit. citans Selv. ubi ante, n. 24. Felin. in c. causam. de rescript. n. 7. vide hac de re fusiùs dicta, ubi actum de acquirendo jure patronatùs, & potissimum decimandi per præscriptionem. Atq; ita semper requiritur privilegium (intellige, si ve revera concessum, si ve præsumptum, aut legitime allegatum) etiam dum Reges aliquando beneficia conferunt, nullà ad hoc sufficiente consuetudine, etiam si esset cum perpetua Papæ tolerantia. Lott. cit. q. 6. n. 391. dum enim versamur in his, quæ non sunt quælibet sine Principis concessione, tolerantia de nihilo inservit; cum non sit tolerantia, sed simplex conniventia, seu patientia, quæ nunquam inducit dispensationem in his, quæ sunt contra juris dispositionem, juxta text. in c. cum jam dudum. ubi Gl. in v. patientia. de præb. ea enim conniventia est ad evitanda scandala, quæ possent committi auferendo hujusmodi abusus, ut DD. in c. 2. de præb. in 6. crimen quippe publicum dissimulare dupliciter contingit. Primò ipsum actum criminis non prohibendo, cum potest prohiberi, & hoc Ecclesia non sustinet, nec dissimulat, sed gravissimè prohibet in cit. textibus collationem fieri à laicis. Secundò, transgressorem talis prohibitionis non puniendo, & hoc modo Ecclesia dissimulat aliqua ob difficultatem correctionis, & sic multa tolerantur, quæ si in judicium deducerentur, exigente justitià, non tolerarentur, ut dicitur in cit. c. jam dudum. de præb. ita ferè Lott. loc. cit. n. 40. citans Nav. de Ecclesia redivitibus, monit. 54. n. 2. Sanch. de matrim. l. 3. d. 38. n. 12. & sic in præsentibus casu collationis beneficiorum factæ à laicis nullam prætendi posse excusationem ex tolerantia Papæ, docent apud Lott. n. 41. Jo. And. Anchar. Jo. Mouach. in cit. c. 2. de præb. in 6. Card. conf. 56. n. 3. Selva. p. 2. q. 2. nu. 23. refertur plures alios. Neque his advertatur jus regalium, quo Reges Gal-

lia (quos etiam Corrad. *l. i. c. 4. n. 85.* dici ait in regno suo collatores ordinarios) Sede episcopali vacante in multis Ecclesiis conferunt beneficia, dum illud jus non fundatur in mero patronatu (cùm virtute solius patronatus nequeat oriri jus eligendi aut conferendi, sed solum presentandi, seu nominandi, ut DD. communiter in *cit. c. 21. de præb. in 6. cum Joanne Monach. sub num. 4.*) sed in virtute consensu Papæ, ita ut ex toto pendeat à privilegio Sedis Apostolicæ, ut latè demonstrat Selv. *cit. q. 23. n. 1. Lott. à num. 42.*

4. Procedunt hæc ipsa quoque de jure conferendi beneficia manualia; cùm & hæc sint vera beneficia ecclesiastica in jure spirituali, quod laici dare non possunt, consentientia. Laym. *loc. cit. n. 16.* nihil tamen vetat, quòd minus laico jus competat citra omne privilegium simpliciter deputandi Clericum seu Sacerdotem, qui altari deserviat, dum ex hac deputatione nullum spiritualitatis jus resultat, nec talis deputatus dicatur nancisci titulum aut beneficium ecclesiasticum. Lott. *l. i. q. 5. num. 38.*

5. Porro, qui beneficia à laicis jus collationis, electionis, vel institutionis citra concessionis privilegium præcedentibus obtinent, sunt excommunicati. *cap. si quis Clericus. 16. q. 7. c. generali. de elect. in 6.* Laym. *cit. n. 16.* Insuper talis provisio auctoritate laici facta pro irrita haberi debet. *cap. quòd autem. de jure patronatus;* ubi etiam ratio exprimitur: quia pro non dato habetur, quod ab eo datur, qui non potest de jure donare. Et hinc provisus removeri debet ab Episcopo tanquam intrusus: & si intra semestre vel quadrimestre patronus (si quis est) Episcopo alterive Ordinario collatori Ecclesiastico neminem canonicè instituendum præsentarit, collator seu is, ad quem pertinet, liberè conferre potest. *c. 2. de concess. præb. & si intrusus in beneficio persistere voluerit, à ministerio Ecclesiastico & Ordine deponendus est, ut habetur c. præterea. de jure patronatus.* Et quæ hic dicta de laicis sibi arrogantibus jus instituendi & conferendi, idem dicendum de arrogantibus sibi jus destituendi, juxta *cit. c. præterea;* non minus enim, sed forte magis juxta dicenda responsione sequente destitutio, quàm institutio potestatis, & juris est Ecclesiastici, non cadentis in laicos.

6. Respondeo secundò: potest nihilominus à Papa (& quidem solo, cùm nemo præter illum possit laicum capacem reddere juris spiritualis. Corrad. *l. i. c. 4. n. 2.* citans *c. 2. de judice. Rot. apud Farinac. decis. 193. n. 8. p. 3.* & Garc. in *addit. p. 1. c. 2. n. 37.*) ex plenitudine potestatis hoc jus spirituale eligendi & conferendi beneficia merè laicis & secularibus concedi seu committi. Laym. in *c. nullus. de elect. c. 14. & 15.* citans Gl. communiter receptam in *c. 2. de præb. in 6. v. Ecclesias.* & Jo. And. *ibidem in fine.* Quo privilegio interveniente etiam femina (intellige etiam non professa religionem, & sic merè laica) potest conferre. Corrad. *loc. cit. n. 81.* citans Selv. *p. 1. c. 5. n. 1.* Innoc. in *c. quòd sicut. & ibi Gl. de elect. Jo. Andr. in speculator. cit. de Legato. & alios relatos per Felin. in c. si quis. de major. & obed. Garc. loc. cit. n. 33.* admodum autem rarè istiusmodi privilegium concedi laico ex eo liquet, quòd ait Laym. in *cit. c. nullus. n. 15.* quòd cùm in Germania nequidem Imperator, aut supremi Romani Imperii Principes talem beneficia conferendi potestatem ex Apostolicæ Sedis concessione sibi vindicent (etiam contrarium ex Achill. de Grassis de

cit. 9. de restitut. spol. dicat Corrad. loc. cit. num. 86. de Imperatore) multò minus credibile sit, inferioribus Dominis, Comitibus, Baronibus, Nobilibus talem unquam factam fuisse concessionem, cujus proinde nec ullum vestigium apparet, vel allegari potest: videri etiam potest Trid. *sess. 25. c. 20.* Quin & Papa, concedendo Imperatori preces primarias, non concedit privilegium conferendi ista beneficia, ad quæ dantur preces, sed tantum faciendi recipi: neque enim oritur recepto titulus ex facto Imperatoris, sed ex facto Capituli aut Prælati ecclesiastici recipientis mandato Papæ, Lott. *l. i. q. 6. num. 47.* citans pro hoc Jo. And. ad *speculat. tit. de præb. num. 7.* & Præpol. in *c. imperium. d. 10.*

7. In casu autem obtenti istiusmodi privilegii conferendi non tam laicum ipsum dici conferre quàm Papam ministerio laici, ita ut collatio non tam reputetur regia aut alterius Principis, quàm merè Apostolica, ait Lott. *loc. cit. num. 46.* citans Rot. *decis. 15. de præb. in antiquior. Card. de Luc. de benef. d. 9. n. 12.* ubi, quòd propterea in collatione vel provisione beneficii, quam facit laicus ex concessione Papæ, laicus consideretur tanquam organum & instrumentum Papæ. Nihilominus laicus habens hanc à Papa potestatem rectè simpliciter in collatione à se facta utitur his verbis: *remore presentium conferimus cum omnibus juribus, redditibus, emolumentis &c.* & acquiritur per talè collationem beneficium absque eo, quòd requiratur alia aliqua institutio, aut confirmatio episcopi, aut alterius Clerici. Corrad. in *pr. benef. loc. cit. n. 89. & 90.* citans Garc. *p. 1. c. 3. n. 34.* ubi: quòd aliter non dicitur laicus habere privilegium.

8. Illud etiam hic observandum, quòd tamen si ex speciali privilegio institutio seu collatio laico (vel alteri personæ ecclesiasticæ) concessa esset, non debeat tamen ea extendi ad destituendum seu depositionem & remotionem. Laym. in *c. nullus. de elect. nu. 17.* citans Abb. in *c. cum ex instructo. de heret. n. 3. & seq.* Card. de Luca de *benef. d. 65. n. 5.* cùm enim longè aliud, & quid plus sit potestas destituendi quàm potestas instituendi, seu conferendi, ab una ad aliam inferri non potest. Card. de Luca *loc. cit.* citans Paris. de *resign. l. 7. q. 23. n. 1. & seq. n. 30.* Gabriel. *conf. 187. l. 1. cum communi DD. in c. si de renunc.*

Questio 727. An, Sequester & Conductor habeant potestatem conferendi?

Respondeo ad utramque affirmativè; verum de hoc satis actum in *quest. num. jus presentandi sit penes Sequestrem & conductorem?*

Questio 728. An, & qualiter excommunicatus possit conferre?

1. Respondeo primò: excommunicatus excommunicatione majore denunciatus, seu per sententiam declaratus, adeoque non toleratus, nullatenus conferre potest beneficia. Castrop. *loc. cit. p. 27. n. 12.* Lott. *l. 2. q. 4. 1. n. 15. & 22.* juxta *c. unicum. ne Sede vac. in 6. & DD. ibidem communiter.* Destituit enim hoc ipso omni potestate & jure conferendi, sicut & omni alià potestate & auctoritate in cæteris spiritualibus. Lott. *cit. n. 22.* citans præter S. Anton. Tabien. Ugolin. Henriq. Sayrum *tom. 2. de cens. l. 1. c. 6. nu. 2.* ubi latè hanc materiam exornans citat quamplurim. & parificatur

Præ

Prælatu naturaliter mortuus, & taliter suspensus five excommunicatus, Lott. *loc. cit.* n. 16. & Francus in *cit. cap. unicum* n. 2. vide dicta de electione in *quest.* num excommunicato non tolerato competat jus suffragii.

2. Respondeo secundò: si tamen denunciatus non est, adeoque toleratus, potest conferre (tamen si propter taliter etiam excommunicatum collatarium vel electum collatio & electio passiva sit irrita. Laym. *paulò post citand.* citans Suar. *de cens. d. 13. s. 1. n. 26.* vide dicta de eligendis) quia per talem facta valet; cum non sit privatus nec potestate hac, nec ejus exercitio, proutquam sit declaratus, idque propter *Extrav. Martini. v. ad evitanda. Paris. de resign. l. 1. q. 7. nu. 17.* Laym. in *c. dilectus. de consuetud. Castrop. loc. cit.* Passerin. *de elect. c. 10. nu. 640.* juxta quamplurimas Rota *decis.* ab ipso citatas. Proceditque id ipsum etiam respectu illorum collatariorum, quibus nota est excommunicatio collatoris, modò ea de ceterò non sit denunciata seu notoria. Garc. Garc. *p. 5. c. 4. n. 313.* Item procedit, etiam si collator talis non denunciatus & notorius, de ceterò sit excommunicatus publicus. Suar. *tom. 5. de cens. d. 14. s. 2. n. 3.* Sayr. *de cens. l. 1. c. 6. n. 3.* Gomef. *de expect. n. 60.* Ugolin. Covar. &c. apud Garc. *loc. cit. nu. 323.* contra eundem Garc. hoc nixum fundamento; quòd licet acta à judice excommunicato publico, non tamen denunciato aut notorio aut publico percussore Clerici ad instantiam seu petitionem partis sint valida, etiam si pars sciat esse excommunicatum; cum vi *Extrav. ad evitanda.* non teneamur vitare hujusmodi excommunicatum; facta tamen ex officio à tali excommunicato publico non valeant stante jure antiquo, in quò, quòd ad hoc nihil innovat dicta *Extrav.* jam verò collatio sit quædam donatio, & conferens procedat ex officio, & non ad instantiam partis, ac proinde nulla ei gratia aut favor competat; quòd fundamentum tamen falsum est; cum licet procedat ex officio, sit tamen obligatus ad hoc officium exercendum, dum persistit in possessione conferendi beneficia; & collatio non tam est favor conferentis, quàm illorum, quibus beneficia conferuntur: quibus proinde, dum excommunicati sunt vi *Extrav. ad evitanda.* nullus competat favor, adeoque facta excommunicatis collatio, non secus ac facta de his electio, est invalida.

3. Respondeo tertio: idem, & multò magis dicendum de excommunicato occulto; nimirum ejus acta, sustinenda. Zoësius *ad lit. de elect. n. 11.* citans plures. Castrop. *cit. n. 12.* Idem cum Castrop. (etsi excommunicatum toleratum cum occulto confundat) tradit Lott. *loc. cit. n. 18.* ubi ex Abb. in *c. si vere. de sent. excomm. n. 9.* & Socino in *c. sacris. tit. eodem. n. 88.* excommunicatum toleratum dicit, qui occultus est (qualiter tamen in ordine ad validam collationem occultus non censetur ex ignorantia solius collatarii, ut *ibidem n. 19.* Lott. ex Socino *loc. cit.*) & num. 24. ubi ex Bonacin. *tr. de cens. d. 2. q. 4. p. 5. propof. 2. n. 6.* & aliis excommunicatum toleratum seu occultum validè conferre, & hinc cavendum à Rota *decis. 534. n. 2. p. 1. in recent.* supponeat collationem non valere, etsi excommunicatio collatoris esset occulta, nisi forrè intelligenda de occulta soli collatario; subdit tamen Lott. *n. 25.* si loquamur de collatione beneficii, quæ jure aliquo singulari spectat ad aliquem privatum, atque ita ratione publici officii, hoc ca-

su nulla est differentia inter occultum & manifestum excommunicatum, vel inter ea, quæ tendunt ad ejus favorem, & ea, quæ ab ipso procedunt in favorem alterius. citat pro hoc Abb. in *c. postularis. de Clerico excommunicato.* Jo. And. Innoc. Cassad. &c. consentit quòd ad hoc cum Lotterio Garc. *p. 5. c. 4. n. 314.* Et de tali excommunicato occulto intelligendus videtur Paris. *l. 1. q. 1. n. 16.* ubi: collatio facta ab excommunicato occulto non valet; citans pro hoc *c. cum inter. de elect.* Archid. in *c. nullat. dist. 60. & n. 17.* ubi: idque etiam, si collator ignoraret se excommunicatum. Gl. in *c. penult. de Clerico excommunicato.* Abb. in *c. postularis. de appell. &c.* Verùm hæc Lotterii doctrina non subsistit cum dictis *q. ante hanc tertiam, limitatione tertiam.* ex Castrop. Quin etiam, quòd idem dicendum sit, nimirum valere gesta per talem, adeoque & factam ab eo collationem, sic exigente necessitate & utilitate publica, qui est excommunicatus denunciatus & notorius quidem alibi, in loco tamen exercitii, & actus habendi habetur pro non excommunicato, ex Abbate & Zoësius dictum fuit alibi, ubi actum, qualiter excommunicatus possit eligere, quæ revivenda; quia pleraque pari modo procedunt de collatore ex collatione; ubi etiam, qualiter suspensus aut interdictus eligere possit, quæ facile ad collatores quoque applicari poterunt; vide etiam Card. de Luca *de benef. d. 23.* ubi: qualiter excommunicato toto aliquo Capitulo, vel aliquibus Capitularibus tantum, competat conferre.

Quæstio 729. An, & qualiter possit conferendi sit penes possessorem carentem proprietate juris conferendi, isque validè conferat?

1. Respondeo: præter dicta superius de eo, qui abique proprietate est in possessione præsentandi, posse illum, qui re ipsa non habet proprietatem juris conferendi, est tamen in possessione bonæ fidei conferendi, licitè & validè conferre. *cap. cum Ecclesia Sarrina. c. cum olim. de causa possess. & propriet.* & Gl. ibi cum commun. DD. Castrop. *de benef. d. 2. p. 28. n. 1.* Garc. *p. 5. c. 5. à n. 1.* Tond. in *qq. benef. p. 3. c. 116. n. 11.* Lott. *l. 2. q. 45. n. 2.* ubi citans pro hoc plures, quòd dicta quasi possessio factis suffragetur provisò, etiam si non doceatur de proprietate, eò quòd, ut ait num. 6. is, qui possidet, inspecto præsentè statu, plenius jus habet, quàm considerari possit in quocunque alio, qui non possidet, præterdique proprietatem. Et quando agitur de hac quasi possessione conferendi, & inde causato ultimo statu, non attenditur quivis anterior status contrarius, quòd sit, ut manuteneri debeat, qui postremo loco possidet, etiam si constaret non tantum de anteriore possessione, si- ve quòd alius ante fuit in possessione conferendi, sed & de proprietate pertinente ad alium, satis sit, non detegi dolum seu malam fidem, ita ut in hoc casu sola opinio pertinentiæ præbeat titulum; unde etiam in reservacionibus & mandatis Apostolicis, in quibus reservantur, vel mandantur provideri beneficia spectantia ad collationem, præsentationem, electionem aliorum, non habetur in consideratione proprietatis illorum jurium, sed simplex & nudum exercitium, atque ita simplex & nuda possessio. Lott. *l. 2. q. 34. n. 26. & 27.* citans Cassad. Simonet. Gregor. &c. limitat tamen hoc ipsum Lott. *cit. q. 45. nu. 13.* ubi: quòd existimet, hanc

hanc possessionem non prodesse, si lis esset inter ipsos collatores, & illico ostenderetur clandestina & precario habita collatio. Et si secus sit, & neutra harum exceptionum admittatur, si lis est inter solos provisos, ita ut in hoc casu ex parte hujus possessionis probanda non sit scientia alterius.

2. Ampliatur autem responsio primò, ut procedat, dum quis tantum est possessor bonæ fidei in consequentiam, & non principaliter, v.g. dum est in possessione bonæ fidei, etiam citra proprietatem, castri, villæ, majoratus, dignitatis, beneficii, quibus annexum est (aut bonæ fidei annexum esse creditur, nimirum probabilibus rationibus, & possessione nititur hæc annexitas) jus conferendi, eligendi, præsentandi, etiam si nunquam adhuc contulerit, præsentarit &c. Castrop. loc. cit. Garc. loc. cit. nu. 9. 15. 20. citans Bellam. conf. 700. Lamb. de jurep. p. 2. l. 1. §. 9. n. 2. Navar. conf. 2. de jurep. &c. modo tamen talis dignitas vel beneficium non sit reservata; tunc enim, quantumcumque bonæ fidei possideantur dignitas vel beneficium, præsentatio, collatio erit nulla propter decretum irritans, quod inficit & annullat titulum & possessionem, & sic caret omni effectu & juris adminiculo. Garc. n. 20. & 21. citans Simonet. de reserv. q. 44. Gigas de intrusio. n. 97. Gonz. gl. 15. nu. 95. &c. idque etiam si possessor beneficii esset bonæ fidei, quia & ipse, & is, à quo illud accepit, reservationem ignorarunt: decretum siquidem irritans afficit etiam ignorantes, & acquisitionem fructuum impedit. Garc. nu. 22. & 23. contra Ru. de Falcon. de reserv. q. 4. effectu 26. Agid. decis. 66. Navar. loc. cit. & alios. Et contra intrusum in beneficio reservato, nisi titulum habeat à Papa, sit condemnatio fructuum à die intrusionis. Garc. num. 24. citans Pontan. de spolio. l. 4. n. 24. Mandos. conf. 34. num. 10. Bellam. in c. gravis. de restit. spoliat. Papanzon. Caputaq. &c. quamvis aliàs non fiat condemnatio fructuum, nisi à die motæ litis, id est, à tempore citationis legitime executæ, etiam in spolio, nisi constet de mala fide. Garc. n. 25. citans Mandos. Bellam. &c. vide de his fusè Garciam à n. 27.

3. Ampliatur secundò, ut procedat, dum quis est hæres, vel etiam Successor defuncti, quem constat fuisse in possessione juris conferendi, ita ut quasi possessio defuncti seu antecessoris sufficiat. Castrop. loc. cit. Garc. nu. 37. & 37. citans Lamb. p. 1. l. 2. q. 3. n. 22. Gutt. conf. 3. n. 2. &c. contra Gabriel. & alios, volentes quasi possessionem juris seu conferendi sine actu à successore in successorem non transire, nec acquiri à successore; jura enim & possessio jurium incorporalium defuncti transeunt in heredem seu successorem, & continuatur possessio in successore sine nova apprehensione aut novo exercitio. Castrop. Garc. l. cit. juxta doctrinam Baldi in l. in suis. ff. de liberis & posthumis. oppositio 4. & Rotæ in una Benevent. census 13. Junii 1594. quam refert Garc. n. 44. & Tiraquell. quem citat Garc. nu. 39. adde, quòd possessio talis juris præsentandi vel conferendi retinetur per Ecclesiam seu dignitatem, etiam mortuo Prælato. Garc. n. 38. citans Felin. in c. constitut. de rescript. num. 19. Lamb. p. 3. l. 2. q. 11. n. 9. Cassad. decis. 7. n. 13. de causa poss. & propriet. & Rotam.

4. Ampliatur tertio, ut procedat, etiam si ante præsentationem, electionem, collationem lis mota sit super proprietate juris præsentandi vel conferendi; quia possessor ob litem motam de proprietate non debet carere fructibus possessionis, jux-

ta c. 1. ut lite penden. in 6. Castrop. loc. cit. num. 3. Garc. ab eo citatus p. 5. c. 6. nu. 22. cum aliis ab eo relatis. Secus tamen est, ubi lis moveretur super possessione; tunc enim, cum utriusque litigantium sit æquale jus dubium, & uterque in solidum providere nequeat, expectandus erit litis eventus. Auctores iidem.

5. Atque ex his jam sequitur, quòd provisos à possessore tali præferendus est proviso à proprietario, juxta cit. c. cum Ecclesia Sutrina. & c. cum olim. de causa poss. & prop. Tond. p. 3. c. 166. n. 11. Garc. loc. cit. n. 4. citans Abb. in c. consultationibus. de jurep. Staph. de lit. gratia. tit. de modo & forma impet. § 4. n. 7. Covar. qq. pract. c. 18. n. 2. Paris. de resign. l. 7. q. 23. n. 40. qui dicat sic apud omnes esse receptum. Gutt. conf. 4. nu. 34. & plures alios præter plures Rotæ decis. & hujus ratio data sub initium quaestionis ex Lotterio.

6. Verùm hæc illatio limitanda primò; ut non procedat, dum ante factam præsentationem, collationem &c. constitisset de proprietate, seu declaratum fuisset, proprietatem spectare ad alterum; jam enim sicut is, qui eousque fuerat possessor bonæ fidei, præsentare vel conferre non potest, ita etiam, si facta hac declaratione proprietatis post præsentationem vel electionem jam factam ante institutionem, tamen vel confirmationem ab eo præsentati vel electi, procedi non potest; quia proprietas absorbet possessionem. Castrop. loc. cit. n. 2. citans Lamb. p. 1. l. 2. q. 2. n. 6. Covar. qq. pract. c. 14. n. 2. Garc. n. 45. citans insuper Ienoch. Decium. Gutt. & plurimos alios, cum plura us Rotæ decis. Si verò prius post factam à tali possessore collationem manifestetur seu declaretur proprietas spectare ad alium, collatarius, etiam si nondum consecutus est possessionem, nequaquam removeri debet; sicut nec institutus aut confirmatus ante dictam declarationem; cum per collationem, non secus ac per confirmationem, & institutionem, etiam ante possessionem, acquiratur jus perpetuum in beneficio. Nec obstat, quòd proprietas absorbeat possessionem; quia id intelligitur respectu futurorum eventuum, nimirum collationum, institutionum, confirmationum deinceps faciendarum, non autem respectu præteritorum, ut patet ex cap. cum Ecclesia Sutrina. Garc. n. 57. & 58. Lott. l. 1. q. 34. n. 32. Castrop. cit. n. 2. contra Gabriel.

Questio 730. Quid si ergo proviso à tali possessore objiciatur resistentia juris, per quam ille redditus sit inhabilis istius possessionis conferendi?

1. **R**espondeo primò; hac resistentiâ suppositâ, dubium non est, exigi titulum, ita ut non sufficiat sola possessionis probatio. Lott. cit. q. 45. nu. 17. citans c. si diligenti. de prescript. c. 1. cod. tit. in 6. c. 2. de restit. spoliat. in 6. Beroum in c. 1. de restit. spoliat. & Verall. decis. 296. n. 4. p. 1. Observandum autem est, aliud esse jus resistere; aliud jus non assistere; tunc enim jus dicitur resistere, quando actus expressè improbatum à lege, vel à ratione in lege expressa, utpote quæ legi ipsi æquiparatur, ut Gl. in c. ut litigantes. v. statumimus. de off. Ordinari. in 6. Et hujus resistentiæ juris rota vis & effectus illuc vergit, ut reddat personam incapacem possessionis, ut Lott. loc. cit. n. 27. & l. 2. q. 13. num. 38. ex Covar. var. resol. l. 1. c. 17. n. 7. non assistere autem tunc dicitur jus non solum, quando nihil di-

sponit, sed etiam quando disponit, assistendo alteri, in quo casu quidem inducit juris presumptionem pro eo, cui assistit, non tamen hinc resistit alteri, ac proinde actus ille, qui geritur, habet quidem presumptionem juris contra se, non tamen resistantiam juris. Lott. cit. q. 45. à num. 19. citans Menoch. de retinend. remed. c. 5. n. 49. & Covar. ubi ante, unde jam, ut evitetur objectus hic resistantiæ juris, sufficit, negare, existere legem, quæ actum expressè prohibeat. Lott. loc. cit. num. 22. citans Rotam apud Put. decis. 240. in novis, dicensque ita receptum ex communi Doctorum interpretatione. Tunc verò in præsentì probata censetur provisio resistantiæ juris in excipiente de quasi possessione providendi, si v. g. collator fuit laicus: secus si in persona collatoris supponatur adhuc capacitas jurium spiritualium. Lott. n. 27.

Quaestio 731. Qualiter dicta possessio legitima conferendi acquiratur?

Respondeo acquiratur etiam per unicum actum, sive in ordine ad effectum acquisitæ possessionis attenditur ultimus actus immediatus collationis, electionis, præsentationis. Lott. loc. cit. nu. 15. Castrop. loc. cit. Garc. nu. 59. & 63. citans Paris. de resign. q. 23. n. 41. Gutt. conf. 3. num. 1. Covar. qq. pract. c. 14. n. 2. Zech. de benef. & pens. c. 12. n. 18. & plurimos alios cum pluribus Rotæ decis. Provisio tamen Apostolica non mutat statum, seu quasi possessionem juris patronatus seu conferendi. Garc. nu. 118. citans Egid. decis. 107. Achil. decis. 326. & plures Rotæ decis. licet autem collatio Apostolica non mutet statum beneficii de patronato in liberum, nec privet patronum possessione præsentandi; non tamen etiam patronus præscribit jus præsentandi durante illà possessione provisio Apostolici; sed ea præscriptio toto illo tempore dormit. Garc. n. 119. ex Guidobono.

Quaestio 732. Quid requiratur, ut per tale unicum actum acquiratur ista possessio in ordine ad effectum validæ collationis, præsentationis, &c.

1. Respondeo: requiruntur tria: nimirum bona fides (etiam si hæc aliàs non requiratur ad effectum acquisitionis possessionis absolute, & possessorii retinendi aut recuperandi. Garc. num. 69. citans Innoc. Abb. in c. cum Ecclesia Sutrina. Coraf. Mohed. &c. Scientia & patientia illius, in cujus præjudicium talis possessio acquiratur. Effectuatio illius actus, sive ut hic ad effectum perductus, nempe ut vi illius electus fuerit confirmatus, præsentatus, institutus, is, cui collatum beneficium, possessionem illius acceperit, & fructus percipiat. Garc. n. 66. & 67. citans pro hoc Lamb. p. 1. l. 2. q. 3. c. 10. Coraf. de benef. p. 2. c. 5. à nu. 3. Covar. Gutt. Zech. ubi ante. Roch. Rebuff. &c.

2. Observandum tamen circa primum requisitum: Primum, quòd tamen si bona fides sit omnino necessaria; cum possessor mala fidei non faciat fructus suos. Garc. n. 71. citans Abb. Bellam. Berro, in cap. gravis. de restit. spol. Menoch. Joannem Garc. &c. Et hinc facta collatio, præsentatio mala fide non valeat, sitque propterea etiam institutus, & is, cui facta collatio, removendus (si non ad petitionem veri patroni seu proprietarii, dum nimirum is non appellavit à tali institutione vel collatione, aut non comparuit posito edicto publico,

utpote in quo casu removendum non esse præsentatum, idem est de collatorio, à possessore mala fidei, postquam constat de mala fide, eò quòd tunc institutio transeat in rem judicatam, & habeat vim definitivam, quæ retractari non potest, censent Roch. Lamb. Menoch. &c. apud Garc. n. 79. (saltem citra eam petitionem ab ipso Superiore, utpote respectu cujus non valet, nec transit in rem judicatam, etsi valere dicatur, & transire in rem judicatam respectu adversarii non appellantis contra illam. Garc. num. 80.) ubi constitit de mala fide, Garc. n. 73. citans Navar. conf. 2. n. 1. de jure patronatus, & in c. Cumana. de elect. Collatio tamen etiam seu præsentatio & electio facta à proprietario, qui non est in possessione, non valebit, quia non licet propriam auctoritate resumere possessionem, & spoliare etiam invasorem. Garc. n. 75. ex sententia aliorum, quos citat, nempe Roch. de jure patronatus. v. competens. n. 46. Cuch. l. 4. tit. 1. n. 96. Duaren. de benef. l. 3. c. 9. Bertachin. in repertor. v. præsentatus à patrono. Abb. & Innoc. in cap. cum Ecclesia Sutrina. &c. contra Lamb. p. 1. l. 2. q. 3. a. 7. & 19. Covar. qq. pract. c. 36. n. 6. Innoc. in c. Cumana. n. 6. Gabriel. conf. 185. l. 2. quamvis Garcias ipse num. 78. id ita distinguat, ut procedat in præsentatione, nimirum quòd ea facta à proprietario non valeat; quia in ea iudex adiri debet, qui non debet esse auctor spoli; non verò procedat in collatione & electione similibusque actibus, in quibus necesse non est adiri iudicem, nec ejus auctoritas requiritur; sed valeat collatio & electio facta à proprietario non possidente, donec à Superiore infirmetur ad instantiam possessoris, petentis se defendi, seu redintegrari in sua possessione, & sic infirmari illum actum collationis.

3. Observandum circa idem requisitum primum, secundò, quòd licet bona fides regulariter præsumatur, etiam sine titulo; cum quilibet possessor esse præsumatur in bona fide, quamdiu non probatur esse in mala, ut Garc. n. 84. citatis plurimis; ubi tamen jus resistit, non præsumitur bona fides, sed mala. Garc. num. 85. citatis etiam plurimis; nisi sumus in jure dubio & obscuro, cujus error est probabilis & justus, & æquiparatur errori facti. Garc. num. 88. citatis plurimis; aut nisi possessio fortè sit longi temporis, aut justo titulo, aut probabilibus rationibus acquisita. Garc. n. 87. citans Innoc. Abb. Lamb.

4. Circa tertium requisitum observandum est primum, quòd per actum effectuatum non acquiratur dicta possessio, dum effectuatio præsentationis, collationis non fuit absoluta, sed conditionata, & sine præjudicio partium, v. g. per institutionem factam cum protestatione Ordinarii, se nolle præjudicare præsentantibus aliis cum clausula præservativa, utpote quæ præservat jus, tam in petitorio, quam possessorio. Garc. loc. cit. n. 65. juxta decis. Rotæ in Majoricensi juris patronatus. 4. Octobris 1585. Neque secundò per collationem, præsentationem effectuatam, sed factas contra decretum irritans positum in reservatione, vel alia dispositione seu indulto. Garc. num. 102. licet de ceterò ad acquirendam quasi possessionem sufficiat præsentationem fuisse admissam, & præsentatum institutum cum effectu, sive bene sive malè. Garc. n. 104. juxta Rotam in Braccarensi, parochialis. Terriò neque per effectuationem, dum institutus vel collatarius mansit in possessione beneficii tantum ex causa concordie subsecuta inter ipsum & adversarium, qui præsentabat,

debat presentantem non esse patronum, aut conferentem non esse collatorem; nam cum non constet de acquiescentia, imò de contrario ex illa provisione, non potest resultare contrarius usus. *Garc. num. 108. citans decis. Rotæ 301. p. 2. diversar.* Quartò, circa idem requisitum observandum, quòd effectuatío collationum, presentationum probetur per subsequentes collationes seu presentationes factas per vacationem ex persona illorum. *Garc. n. 105. citans Oldrad. conf. 229. n. 3. Lamb. p. 2. l. 2. q. 10. a. 7. n. 11. & aliquot Rotæ decis.* Etiam dum illi resignarunt. *Garc. n. 107.*

5. Circa secundum requisitum, nimirum de scientia & patientia illius, contra quem acquiritur possessio, observandum primò, vel potius inferendum, ad hoc, ut contra Episcopum acquiratur possessio conferendi vel presentandi, requiri ejus scientiam & patientiam; cum eo ipso, quòd est in possessione Episcopatus, sit in possessione juris liberè conferendi competentis ei tanquam Ordinario. *Garc. n. 123. & 124. quem vide.* Secundò ad effectum, ut possit dici quasi possessio liberæ collationis acquisita contra patronum, requiri, ut constet, collatorem seu eum, qui pretendit jus liberæ collationis, contulisse beneficium ut liberum, sciente & patiente patrono. De cætero namque per collationem factam de beneficio juris patronatus, absque illius (nimirum quòd liberè conferatur) mentione, non præjudicatur juri & possessioni patronorum; quia dum simpliciter absq; dicta mentione confertur beneficium patronatum, videtur collatio facta sub hac tacita conditione; si patrono placuerit. *Garc. num. 111. & 112. citans præter decis. Rotæ 10. de jure patronatus in antiq. Calder. conf. 15. de jure patronatus. Caputaq. decis. 134. p. 1. Decium &c.* Nisi fortè Ordinarius ignoraret beneficium illud esse juris patronatus; tunc enim censetur illud conferre, ut liberum. *Garc. num. 114.* Tertio, quòd si quis beneficium habitum ad presentationem patroni, dein in manibus Ordinarii clam patrono renunciasset, & accepta denuò ab eo collatione liberæ illud detineret, non ponit ordinarius in quasi possessione juris liberè conferendi, nisi id faciat cum scientia & patientia patroni. *Garc. num. 110. ex Nav. conf. 5. de jure patronatus. n. 5. & Decio conf. 126.* Atque ita ultima resignatio sine consensu patroni non facit statum libertatis; quia possessio presentandi non amittitur ex negligentia patroni non presentantis unà vice; sed requiritur, quòd non presentet, quia non credit ad se pertinere jus presentandi, vel quòd voluerit presentare, & non sit admissa presentatio. *Garc. n. 113. ex Chisanensis decis. 72. & Roch. v. competens. q. 20.* Quartò, quòd dicta scientia & patientia adhuc requiratur, etiam si is, qui est in possessione presentandi vel conferendi, nunquam adhuc presentasset aut contulisset. *Garc. n. 127.* Quòd si tamen ille, in cujus præjudicium dicta quasi possessio acquiritur, non est in possessione istorum jurium presentandi, conferendi &c. non est necessaria illius scientia & patientia in acquisitione quasi possessionis illorum. *Garc. num. 121. citans Innoc. & Abb. in c. in literis. de restit. spoliat. Roch. v. competens. num. 38. Lamb. & Rotam decis. 229. p. 1. diversar.* Quintò, quòd ad dictum effectum acquirenda possessionis sufficiat scientiam hanc præsumptam esse, eò quòd agatur solum de acquirenda possessione, non verò de amittendo jure presentandi, conferendi &c. de quo intelligendi *Moheda decis. 4. de probat. Lancell. de*

P. Lentre. Fori Benef. Tom. 11.

attent. p. 2. c. 4. in pres. n. 68. ubi, quòd dum agitur de amissione & privatione juris quasi, non sufficit scientia præsumpta per conjecturas & famam. ita *Garc. n. 134. & 135.* Utrum autem præsumatur scientia illius, de cujus præjudicio agitur, ad iudicem spectat arbitrari ex multiplicatione actuum, & qualitate ipsorum, aliisque circumstantiis. *Garc. n. 129. citans Innoc. & Abb. in c. cum Ecclesia Sutrina. n. 25. Roch. ubi ante. n. 37. &c.* quamvis tamen etiam ea scientia præsumatur ex publicitate actus. *Garc. num. 131. citans Mascard. de prob. conclus. 1293. nu. 15. & Rotam in Abulensi parochia. & præsertim respectu Episcopi præsumitur illa scientia; cum is quolibet anno per se, vel per alium teneatur visitare diocesim. Garc. n. 132. Sextò, quòd sufficiat scientia officialium. *Garc. n. 136. citans Tiraquel. de nobilitate. c. 14. num. 3. Covar. in reg. possessor. p. 2. n. 8. Bald. de præscript. p. 5. q. 3. n. 8. &c.**

Questio 733. An dicta possessio acquisita per unicum actum respectu unius beneficii suffragetur etiam respectu cæterorum beneficiorum?

Respondeo affirmativè; cum magis attendatur universalis causa actus, quam ipse actus. *Lott. l. 2. q. 45. num. 16. citans Felin. in c. auditis. de præscript. n. 19. & Rotam in Abulensi parochia 28. Junii 1593. apud Garc. p. 5. c. 5. n. 61. vide Lott. l. 20. q. 21. num. 77.*

Questio 734. Num valide conferre possit (idem est de presentare & eligere) proprietarius juris conferendi, qui non est in possessione, dum nemo alius est in possessione?

Respondeo affirmativè *Garc. loc. cit. n. 81. citans Abb. in c. Cumana. in c. cum Ecclesia Sutrina. in c. consultation. Roch. v. competens. q. 20. n. 47. Lamb. Cuch. &c. contra decis. Rot. in Salmantina capellania. 3. Junii 1595. quam citat num. 83. & ait clarè eam convinci. & num. 82. ubi ex Baldo in l. fin. c. de edicto D. Adriani non tollendo. num. 148. & Roch. v. ipse, vel is. q. 11. n. 24. Gregor. Lopez. &c. quòd hæres possit presentare, etiam ante possessionem hæreditatis acquisitam.*

Questio 735. Qualiter probetur pertinentia juris conferendi?

1. Respondeo primò: pertinentia collationis, seu collationem pertinere ad inferiorem Episcopo, ad quem ea aliàs de jure comuni non spectat, probari per famam & communem reputationem. *Lott. l. 2. q. 45. n. 41. Garc. loc. cit. n. 144. citans Rotam decis. 3. de prob. in novis. Mascard. de prob. conclus. 173. & 173. n. 12. Paris. de resign. l. 7. q. 23. n. 42. qui dicat, esse communiorum. Et satis est per litteras vel instrumenta docere, beneficium consuevisse per talem conferri, & ad talem solere pertinere collationem & institutionem. *Garc. ibid. citans Rotam decis. 7. de prob. in novis. & Mascard. cir. conclus. 313. nu. 23. & sic dicitur in una Tullensi parochialis. 22. Junii 1558. apud Garc. n. 147. collationis pertinentiam ad inferiorem probari per testes deponentes de publica voce & fama; cum agitur contra provisionem Legati factam auctoritate Apostolicâ; maximè, si is Legatus esset aliàs Ordinarius, & non contulit jure ordinario. Et licet testes fuerint repetiti, parte non citatâ. Quæ tamen in-**

Ec 2

coll.

telliguntur, quando super pertinentia collationis directè non agitur, & cum Ordinarius non est in causa, vel provisus ab eo, sed alius habens à Papa vel Legato, vel aliunde provisionem, ut etiam patet ex cit. *Rota decis.* Garc. n. 145. citans Gabriel. & Rotam; nam contra Ordinarium non sufficeret talis probatio, nisi cum fama esset conjuncta alia species probationis. Garc. n. 146. juxta *decis. Rota. in una Parmensi. parochialis. de anno 1520.* in qua agebatur inter provisum ab uno canonico, & provisum ab administratore Ecclesie seu Episcopatûs Parmensis. & *Cassad. decis. 1. de prob.* Licet etiam, cum agitur contra Ordinarium vel provisum ab eo, non probetur pertinentia juris conferendi ad inferiorem sine quasi possessione; sed tunc solum, si cum fama concurrat longissima possessio conferendi, & conferatur de jure conferendi antiquo. Garc. num. 151. De cætero nihilominus sufficere viderit dicta fama & communis reputatio, etiam sine possessione, nisi ex adverso constaret de statu & possessione contraria. Garc. n. 152.

2. Probatur etiam jus conferendi ex statuto, seu concessione Episcopi confirmato auctoritate apostolica, etiam si non constet de quasi possessione & usu statuti, cujus observantia præsumitur ex ipsius publicatione. Garc. num. 153. & 154. Ut verò, dum alius est in possessione juris conferendi, doceatur de mala fide illius, vel etiam illa super inducatur ex manifestatione veritatis, antequam actus consumantur, v. g. præsentatio per institutionem, ac ita maneat elisa possessio, & absorpta per proprietatem, debe: de proprietate constare notoriè, id est, vel per confessionem, vel per rem judicatam. Lott. l. 1. q. 34. n. 28. citans Seraph. *decis.* 555. n. 8. vel per publicum instrumentum (nam & hoc quoque dicitur evidens probatio, & facere rem notoriam, juxta c. cum dilecti. de donat. ubi Abb. & Barth. in l. 1. de novi operis nunciat. Decium *conf.* 423. n. 9. & c. & non secus ac judicatum habet vim definitionis causæ, juxta Bald. *conf.* 333. num. 1. volum. 1.) Lott. nu. 29. & 30. citans Rotam in *Lucana jurispar.* 23. Januarii 1612. & in *Papiensi jurispar.* 8. Maji 1613. & c. quod tamen intelligendum, ait Lott. num. 31. modò non solum instrumentum sit in authentica forma, verum etiam si contra illud nihil (saltem coloratè) relevans opponatur; citat pro hoc Socin. *sen. conf.* 266. n. 4. Bursat. *conf.* 305. n. 3.

Questio 736. An, & qualiter collatori præservetur jus conferendi, dum beneficium spectans ad ejus collationem applicatur erectioni, seu in dotationem alterius beneficii?

1. Respondeo: in actu erectionis seu applicationis hujusmodi, quemadmodum præservatur patrono jus patronatus, ut Abb. in c. suggestum. de jure patronatus. n. 3. Roch. de jurepat. v. honorificum. n. 8. ita collatori præservatur jus conferendi pristinum, non solum in proprietate; sed etiam in possessione. Lott. l. 2. q. 21. n. 96. & seq. citans Rot. *decis.* 17. n. 5. p. 2. divers. & maxime, in *Calliensis juris conferendi.* 14. Maji 1621. ratio est non præjudicandi, quam non subvertit mutatio tituli, veluti facta per modum subrogationis; uti id probat Lott. n. 98. exemplo militis habentis castrum, quod custodire tenebantur quidam rustici, qui si castrum illud per bellum totaliter destructum reedificet, quamvis non eodem loco, sed ibi propè, censetur tamen illud reedificasse cum retentione ejusdem

juris circa custodiam sibi exhibendam per eosdem rusticos.

2. Potrò procedit responsio, etiam si Episcopus adhibuisset consensum collatoris, & is eum præstitisset. Lott. n. 99. cum enim hic consensus sit necessarius in unione seu applicatione talis beneficii pro dote alterius, actus ille adhibitionis & dationis consensûs referendus est ad hujusmodi causam necessariam, non ad quamcunque aliam voluntariam, inde capienda non est conjectura, ut voluerit Episcopus per hujusmodi actum requisitionis consensûs remitti à collatore, aut etiam is per præstationem illius consensûs remittere jus conferendi, sed potius illud promovere, prout sibi magis erat utile. Lott. à num. 100.

PARAGRAPHVS VII.

De collatoribus, ad quos jure devoluto spectat collatio, sive de devolutione beneficiorum.

Questio 737. Quid sit devolutio?

Respondeo: est juris conferendi in alium transfertus, seu translatio ob culpam & negligentiam primi collatoris in providendo. Castrop. *rr.* 13. de *benef.* d. 2. p. 34. nu. 1. Tond. in *qq. benef.* p. 2. c. 3. §. 4. n. 1. Ballæ. *tom. 2. v. beneficium.* §. 4. n. 10. Lott. l. 2. q. 24. n. 5. unde patet per devolutionem conferendi potestatem pro illa vice revera removeri ac uno, nimirum à collatore ordinario negligente (quais revera pro illa vice privatus existit) & conferri alteri, nempe Superiori. Castrop. *loc. cit.* n. 4. citans Gl. in c. 2. de *concess. præb.* & Azor. p. 2. l. 6. c. 27. q. 16.

Questio 738. Cur inducitur devolutio?

Respondeo: ob utilitatem publicam, nimirum ne Ecclesia diu maneret in suspensio; cum enim huic in finem collatoribus omnibus præfixum sit tempus, intra quod de beneficiis providere debeant, ipsique in executione hujus decreti negligentes forent, Pontifex volens huic malo occurrere, statuit, ut elapso dicto termino potestas conferendi devolvatur ad Superiorem, qui negligentiam inferioris suppleret. cap. 2. de *concess. præb. c. licet.* de *suppl. negl. præb.* Castrop. *loc. cit.* Lott. l. 2. q. 24. n. 2. ac proinde licet aliàs regulariter cuilibet à jure concessum, moram purgare. cap. *potuit.* de *locato.* & l. *si quis post tres. ff. si quis cautionibus.* hæc tamen mora purgatio, in præsentem impeditur per ipsam legem, privantem eo ipso negligentem collatorem potestate conferendi. Castrop. *cit.* n. 4. citans Azor. *ubi ante.* q. 16. Barb. de *potest. Episc.* p. 3. alleg. 73. num. 169.

Questio 739. Ob quid contingat devolutio?

Respondeo primò: ob negligentiam seu omissionem provisionis intra tempus concessum ad providendum. cit. c. 2. de *concess. præb.* ubi Auctores. Garc. p. 10. c. 3. n. 1. Coraf. de *benef.* p. 1. c. 7. n. 8. Secundò ob provisum scienter indignum, seu inhabilem; cum idem sit (quia & gravius delictum) inhabilem promovere, & neminem providere,